

IJsselhoeve 'De Boerkolk' aan de Veesser Enkweg te Veessen

Rijd je heden ten dage door de Veesser Enkweg vanuit het dorp dan vind je aan de linkerzijde een oude IJsselhoeve 'De Boerkolk'. Op het erf zijn recentelijk een drietal woningen gebouwd. Geen actief agrarisch bedrijf meer op die plek dus, maar een mooie plek om te wonen.

Een duik in de geschiedenis leert dat de naam Boerkolk in Veessen een van oudsher bekende veldnaam was. Deze naam spreekt voor zich. Achter de IJsseldijk bevonden zich altijd meerdere kolken. Volgens zeggen was er oorspronkelijk vlakbij de boerderij een kolk. In de voorgevel van de huidige boerderij is een steen aangebracht met het opschrift 'H. Maten 1832'. In de achtergevel een soortgelijke steen met opschrift 'A. Maten 1844'. In die jaren is de IJsselhoeve die nu op deze plek staat gebouwd of herbouwd door de familie Maten. Op deze boerderij woonden in die jaren Albert Jan Maten met zijn vrouw Stevendina van Werven. Zij kregen drie kinderen: Lubertus, Eva (overleden op vierjarige leeftijd) en opnieuw Eva.

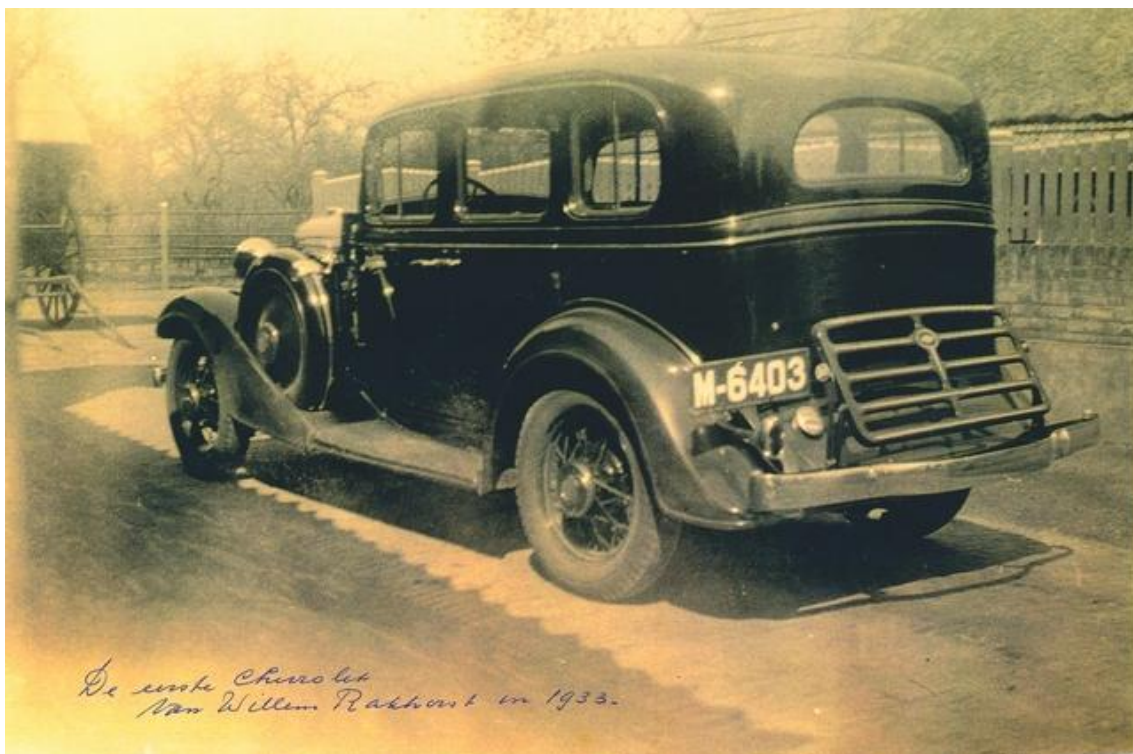
Een gesprek met de nu 93 jarige mevrouw Rakhorst – Wagteveld levert een schat aan informatie op over de geschiedenis van deze boerderij. Hieronder een korte samenvatting.

Het was oorspronkelijk de bedoeling dat Lubertus Maten zijn vader zou opvolgen. Echter hij overleed op 28 jarige leeftijd. Bleef achter zijn zus Eva. Zij trouwde met Willem Rakhorst uit Heerde. Willem was als enig kind geboren op boerderij De Hoop in Heerde. Door zijn huwelijk met Eva werd hij van boer op het zand in Heerde boer op de klei van de Boerkolk. De boerderij was in die tijd een gemengd bedrijf met ongeveer vijftig hectare. Er werd onder andere gerst, tarwe, suikerbieten en aardappels verbouwd. Ook hielden zij in die tijd ongeveer 25 melkkoeien en wat jongvee. Zij kregen samen drie kinderen: Dien, Bert en Ton.

Familie Rakhorst in 1937 vlnr Bert Rakhorst, Eva Maten, Dien Rakhorst, Ton Rakhorst en vader Willem Rakhorst

In het boekje 'Veessen is Veessen niet meer' van de hand van Hilda en Bert Rakhorst staat te lezen dat Willem meer een gezelligheidsmens was. Hij hield van jagen en de sfeer daaromheen. Eva Maten was wat zakelijker ingesteld en had veel liefde voor de boerderij. Toen de tijd rijp was boerden in eerste instantie Ton en Bert samen met hun vader op de Boerkolk. Echter, Bert trouwde met zijn Hilda, een boerendochter uit Enschede en woonde op de Boerkolk. Bert reed zelfs geregeld met zijn tractor vanuit Veessen naar Enschede om daar te helpen. Vooral vanwege de heimwee van zijn vrouw vertrok Bert voorgoed naar Enschede. Vanaf dat moment (ca. 1951) was Ton Rakhorst de boer op Boerkolk. Hij trouwde in 1954 met zijn vrouw Ans, die geboren was op een grote boerderij aan de Waterstraat in Wijhe. Zij kregen samen drie kinderen: Marieke, Wim en Harry.

Eerste auto (Chevrolet) van Willem Rakhorst in 1933

Tegenover de Boerkolk stond in de jaren voor en na de tweede wereldoorlog de Coöperatieve stoomzuivelfabriek 'de Eendracht'. Saillant detail is dat op die plek tot op vandaag mevrouw Rakhorst woont in haar gezellige bungalow. De melkfabriek werd in WO II op last van de Duitsers stilgelegd en zou nimmer meer opgestart worden. Na de oorlog kocht opa Willem Rakhorst het geheel samen met zijn dochter Dien. Zij gebruikten de voormalige boterfabriek voor het opslaan van het fruit uit hun circa. 5 hectare grote hoogstam boomgaarden. Volgens mevrouw Rakhorst was die aankoop ook bedoeld om ongewenste bedrijvigheid tegenover hun boerderij te voorkomen.

In de jaren voor de eerste wereldoorlog tot en met een aantal jaren na de tweede wereldoorlog hadden dergelijke boerderijen behoorlijk wat personeel, zo ook de Boerkolk. Er was immers, zeker in de vroege jaren na 1900 nog weinig gemechaniseerd. Met de hand kon men vier tot vijf koeien per uur melken. Het land werd met de hand gemaaid. De bieten met de hand geschoffeld enzovoorts. Vele handen waren nodig dus om de boel draaiend te houden. Zoals dat op de meeste boerderijen langs de IJssel ging, werd het meeste personeel per 1 mei ingehuurd. Zij bleven dan één jaar. Daarnaast huurde men in het hoogseizoen seizoenarbeiders in om de oogst van het land te krijgen, op te slaan en te verwerken.

Knecht Jijs de Wilde met 4 span paarden bij De Boerkolk

In de eerste wereldoorlog schijnen er op de Boerkolk ook een aantal vluchtelingen uit België gehuisvest geweest te zijn. Met hen werd nog jaren en jaren nadien driftig gecorrespondeerd.

Mevrouw Rakhorst kan zich nog herinneren dat Willem Rakhorst een inwonende huisknecht had. Ook was er tot ver na de tweede wereldoorlog een huishoudster. Leuk detail: In het tuinhuisje had men een belletje waarmee, wanneer de familie bezoek had, het warme water voor de thee besteld kon worden.

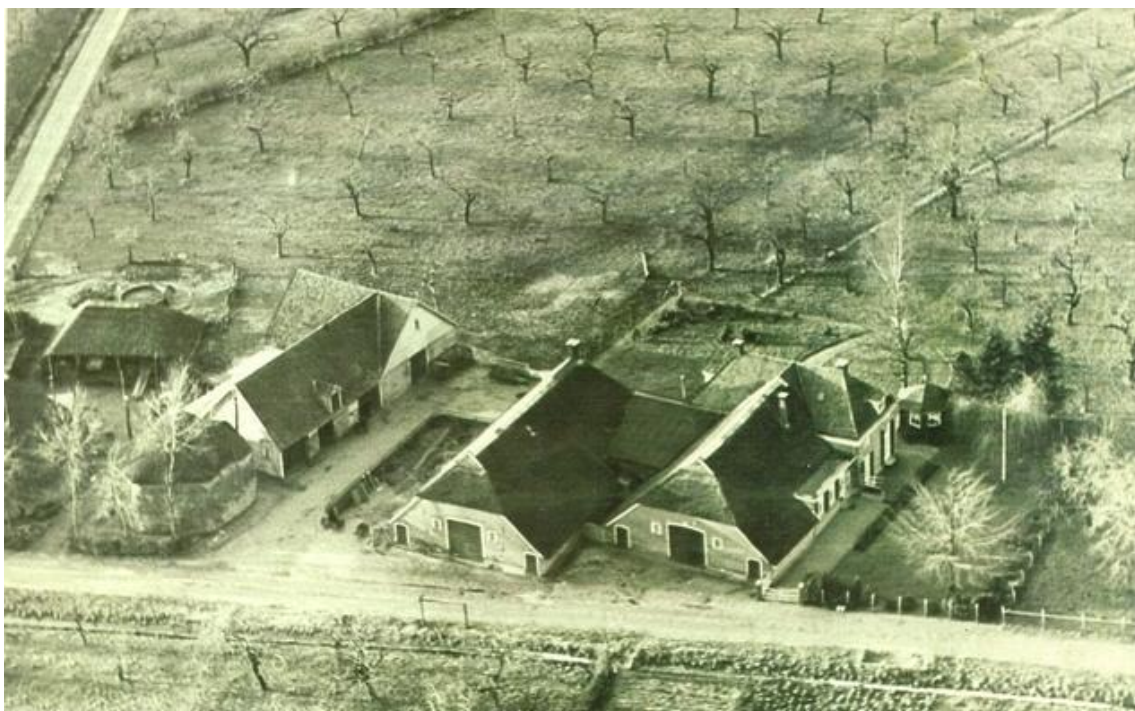
Aan het einde van WO II vond de kinderrijke familie Klei uit Vorchten een aantal dagen onderdak op de Boerkolk. Zij moesten huis en haard verlaten vanwege de oprukkende geallieerden en de gevechten met de Duitsers die dat met zich mee bracht. Na de bevrijding ging de toen nog heel jonge Ans samen met vader en neven met een mandje eieren richting Heeten/Holten. Die eieren werden dan bij de daar gelegerde Canadezen en Amerikanen geruild tegen chocolade en sigaretten. Na terugkomst moesten ze in de kelder schuilen wegens Duitse beschietingen over de IJssel.

Met name in de jaren na de tweede wereldoorlog werd grootschalig gemechaniseerd. Het personeel werd te duur. Mevrouw Rakhorst was onder meer druk met het stoken van de kachel in de 'daagse kamer'. In de mooie kamer, die door de familie ook wel de salon genoemd werd, stond een openhaardkachel. Daar deed Ton toen hij ouder werd regelmatig een dutje na de middag. Ook weet zij zich nog goed te herinneren dat er op de deel een zogenaamde 'koekenkast' was. Daarin werden de veekoeken bewaard. Het was ook een prima plek om kinderen, die straf verdienden, een tijdje tot zichzelf te laten komen!

Ton Rakhorst aan het melken

Hoogstamfruit rondom de boerderij

Verder werd van de vrouw des huizes verwacht dat zij naast het bestieren van het huishouden en het opvoeden van de kinderen hielp met het voeren van de kalfjes. Soms hielp zij – met name als het zomers druk was – met het melken in de wei met de melkwagen. Een druk maar gezellig bestaan. Eind jaren vijftig/begin zestiger jaren had Ton Rakhorst ruim 25 koeien, wat varkens en de hoogstam boomgaarden die veel werk met zich mee brachten. In de jaren zestig zijn deze boomgaarden voor een groot deel verdwenen, vooral vanwege het feit dat er subsidie beschikbaar kwam om ze te rooien.

60 jaar getrouwd

VEESSEN- Ans en Ton Rakhorst hebben vorige week hun 60-jarig huwelijk mogen vieren. Een bijzondere gebeurtenis die voor burgemeester Pijnenburg aanleiding was om het echtpaar een bezoek te brengen en te feliciteren. Ans en Ton hebben hun huwelijksjubileum samen met familie, kennissen en burens gevierd bij IJsselhoeve.

Ton weet nog goed hoe ze elkaar hebben leren kennen. "Via de paardensport", begint hij te vertellen. "Veel boeren hadden paarden en in de jaren vijftig werden overal rijverenigingen opgericht. Zo ook hier. We zaten beiden bij de vereniging en zo hebben we elkaar leren kennen", aldus de rasechte Veessenaar. "Mijn vrouw komt van de overkant van de IJssel, uit Wijhe." Na hun trouwen zijn ze gaan wonen op de boerderij in Veessen: het ouderlijk huis van Ton waar hij 88 jaar geleden werd geboren. Ook

de drie kinderen van Ans en Ton, twee zonen en een dochter, werden hier geboren. Vijf jaar geleden zijn ze verhuisd en wonen nu op een steenworp afstand van de boerderij aan de Veesser Enkweg. "Onze oudste zoon heeft de boerderij overgenomen en zit nu in een maatschap met de oudste zoon van onze dochter. Zij zijn verhuisd met het bedrijf, omdat het te dicht bij de bebouwing zat.

Ze zitten nu iets verderop en hebben er een grote stal gebouwd. De boerderij is wel in de familie gebleven: onze tweede zoon heeft het gekocht en verhuurt het." Op de plek waar het echtpaar nu woont, was heel vroeger de boterfabriek gesitueerd. "Later heeft mijn schoonvader het nog gekocht en diende het als fruitbewaarplaats voor boeren", vertelt Ans. Vervolgens hebben er diverse mensen gewoond, tot het 5 jaar geleden te koop kwam te staan. "We woon-

den altijd met plezier op de boerderij, maar het was er wel druk met vertegenwoordigers en zo. Dit vinden we een mooi plekje en alles is beneden, ideaal." Ans is al meer dan 60 jaar lid van de Plattelandsvrouwen, tegenwoordig Vrouwen van Nu. Ook is ze lid van een leeskring. Ton was altijd een paardenliefhebber en toont nog een oude foto van een vakantie bij de Volkshogeschool in Eerbeek met allemaal paardenliefhebbers. Veel tijd gaat momenteel op aan Ton, die driemaal in de week aan de dialyse moet. "Maar verder hebben we eigenlijk weinig ziekte gehad en weinig tegenslagen gehad. Behalve dan de MKZ, dat was een akelige periode, heel erg", vertelt Ans. Maar bovenal: "Zestig jaar getrouwd zijn: dat is iets om dankbaar voor te zijn en dat zijn we ook." En het geheim achter zo veel jaren huwelijksgeluk? "Gewoon doorgaan en gezond leven."

Toen Ton Rakhorst wat ouder werd en zijn kinderen opgroeiden werd besloten dat zoon Wim – eerst samen met zijn vader in een maatschap – de boerderij zou overnemen. In 1978 bouwden Wim en Ton een voor die tijd grote ligboxenstal. Maar ook dat bleek niet voldoende voor de noodzakelijke schaalvergroting. Omdat de Boerkolk in de bebouwde kom van Veessen lag, was uitbreiden ingewikkeld. Mede daarom – en omdat de mogelijkheid zich voordeed – kocht Wim een tiental jaren geleden de aan zijn grond grenzende boerderij aan De Stege van de familie Tessemaker. Hij bouwde daar samen met neef Stefan Bonnhof een splinternieuwe boerderij, met nu zo'n 220 stuks vee.

Daarmee verloor De Boerkolk zijn agrarische functie. De boerderij inclusief erf werd gekocht door broer Harry Rakhorst. Via de Rood voor Rood regeling maakten werktuigenberging en de ligboxenstal de afgelopen jaren plaats voor een drietal nieuwe schuurwoningen op het oude erf. Marieke, zus van Wim en Harry is weer terug op haar geboortegrond. Zij woont samen met Hans in één van de drie schuurwoningen.

[Links de nieuwe schuurwoningen, in stijl en fraai ingepast op het oude erf \(foto google\)](#)

De oude boerderij wordt momenteel bewoond door Wim Rakhorst in het ene woongedeelte. De andere woning in de boerderij biedt plek aan de zoon van Harry en Engelen, Willem Rakhorst die daar samen met zijn Eline is ingetrokken, als vierde generatie Rakhorst op deze plek.

De foto's bij dit verhaal geven hopelijk een mooi beeld van zowel de geschiedenis als heden van deze bijzondere plek in Veessen.

Ria Broekhuis & Douwe Boersma, februari 2022

Met dank aan mevrouw Rakhorst en Harry Rakhorst voor alle informatie en foto's

Samenstelling en publicatie op www.ijsselhoeven.nl door Wim Nugteren

Foto's: Stichting Oud-Veessen <https://oudveessen.nl/>
 Familie Rakhorst
 Harry Keizer